

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ
Кафедра мовознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри мовознавства
26.08. 2025 року,
протокол №1.

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних
наук, професорка

Ольга Нагорна

_____ 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПОЛІТИЧНА ЛЕКСИКА»
для підготовки на першому (освітньо-науковому) рівні
здобувачів освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки

РОЗРОБНИК

Завідувачка кафедри мовознавства,
докторка педагогічних наук,
професорка

Ольга НАГОРНА

26.08.2025 року

ПОГОДЖЕНО

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних
наук, доцентка

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО
26 08. 2025 року

2025

Освітньо-професійна програма «Бакалавр»
Спеціальність 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки
<http://www.univer.km.ua/kafmov>

Назва навчальної дисципліни	ПОЛІТИЧНА ЛЕКСИКА
Викладач	Практичні заняття, залік: Нагорна Ольга Олександрівна, д.пед.н., професорка http://www.univer.km.ua/kafmov
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса: kafmov (під доменом univer.km.ua), olha-nahorna@ukr.net Профіль у соціальних мережах: Facebook ORCID: ID: https://orcid.org/0000-0003-1848-4368
Інформаційні ресурси	Електронна бібліотека: http://elibrary.univer.km.ua/index.php
Консультації	Офлайн консультації: навчальний корпус №4, вул. Проскурівська, 57, ауд. 213: Нагорна Ольга Олександрівна, вівторок з 15.00 до 16.20; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації до заліку, екзамену: напередодні заліку, екзамену згідно із затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Цілі та особливості навчальної дисципліни	1.1. Мета дисципліни «Політична лексика» - формування у студентів комунікативної, лінгвістичної, соціокультурної та професійної компетентності; вдосконалення і подальший розвиток знань, навичок та вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності; оволодіння нормами ділового та професійного спілкування; розширення знань про особливості офіційно-ділового та наукового стилів, класифікацію та структуру документів різного рівня, вимоги щодо оформлення та укладання ділових паперів; засвоєння етикету ділової кореспонденції; формування у студентів системних знань про політичну лексику англійської та української мов, її джерела, структуру та семантику; ознайомлення з історичними, культурними та ідеологічними чинниками формування політичної термінології; розвиток навичок аналізу політичних текстів, виявлення ключових термінів та їх функцій у дискурсі; формування умінь перекладу та інтерпретації політичних термінів, кліше й дискурсивних стратегій з урахуванням культурного контексту; ознайомлення з особливостями політичного дискурсу в англомовних країнах та його впливом на

формування громадської думки; розвиток критичного мислення щодо маніпулятивного використання політичної лексики у мас-медіа та соціальних мережах; підготовка студентів до професійної діяльності у сфері перекладу, журналістики, міжнародних відносин та політичної комунікації.

1.2. Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів із базовими поняттями політичної лексики, її структурою та семантикою.
- розвиток навичок аналізу політичних текстів різних жанрів (промови, статті, інтерв'ю, медіа-матеріали).
- розпізнавання стилістичних, прагматичних та ідеологічних особливостей політичного дискурсу.
- формування компетентності у перекладі та інтерпретації політичних термінів, кліше й текстів з англійської на українську та навпаки.
- набуття навичок використання мови у письмовій формі в різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному та нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у суспільній та професійній сферах.
- формування комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах.
- розвиток критичного мислення щодо використання політичної лексики у сучасному дискурсі та мас-медіа.
- підготовка студентів до професійної діяльності у сфері перекладу, журналістики, міжнародних відносин та політичної комунікації.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- базові поняття та класифікація політичної лексики;
- джерела формування політичної термінології (історичні, культурні, запозичення, калькування);
- структуру та семантику політичних термінів;
- багатозначність та емоційне забарвлення політичної лексики;
- особливості політичного дискурсу в українському та англомовному контекстах;
- роль мас-медіа та соціальних мереж у поширенні й трансформації політичної лексики;
- принципи та стратегії перекладу політичних текстів;
- етикет ділової та політичної комунікації;
- національні та ідеологічні особливості політичної лексики різних мов.

вміти:

- організовувати ефективну комунікацію у професійному та міжнародному політичному контексті;
- використовувати політичну лексику у різних жанрово-стильових різновидах мовлення;
- аналізувати політичні тексти та дискурси з урахуванням їх семантики й прагматики;
- застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку та опрацювання політичних матеріалів;
- спілкуватися іноземною мовою у професійних, академічних та міжнародних колах, використовуючи політичну термінологію.

Програмні

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми

компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності (ЗК) ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземними мовами. ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються. ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації). ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
Результати навчання	ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. ПР 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами. ПР 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
Місце дисципліни в логічній схемі (Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни)	Курс навчання – 4-й, 7-й семестр. Тип дисципліни – вибіркова. Для успішного опанування дисципліни студенти повинні володіти знаннями навчальних дисциплін «Практичний курс основної іноземної мови», «Практична граматики основної іноземної мови», «Теорія та практика перекладу», «Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (юридичні спеціальності)», «Стилістика основної іноземної мови», «Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (управлінсько-економічні спеціальності)», «Лексикологія».

Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин, у тому числі, самостійної роботи – 74 годин, практичних занять – 46 годин.			
Форма навчання	Денна			
Мова викладання	Англійська			
Формат вивчення навчальної дисципліни	Офлайн/онлайн: практичні заняття, виконання самостійної роботи, консультації, залік тощо. Для осіб із особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни та організація поточного та підсумкового контролю	Години (лекції / практичні / СРС)	Тема	Методи навчання та форми поточного контролю	Максимальна кількість балів
	6 / 9	Тема 1. Політична лексика як об'єкт лінгвістичного дослідження.	Робота з довідковою літературою (словники, енциклопедії, наукові статті). Використання електронних ресурсів та онлайн-бібліотек. Дискусійні питання та дебати. Аналіз політичних текстів (ЗМІ, виступи, програми). Індивідуальні завдання (словнички, міні-дослідження). Презентації та міні-проекти. Робота в групах, інтерактивні опитування.	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2
	6 / 9	Тема 2. Джерела формування політичної лексики.	Робота з довідковою літературою та електронними ресурсами. Дискусійні питання та дебати. Аналіз політичних	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2

		текстів різних мов. Індивідуальні завдання (словнички, міні-дослідження). Презентації та групові проекти. Міні-есе чи реферати. Індивідуальні завдання.	
6 / 9	Тема 3. Структура та семантика політичних термінів.	Робота з довідковою літературою та словниками. Дискусійні питання (як змінюється значення термінів у різних контекстах). Аналіз політичних текстів і промов. Індивідуальні завдання (словнички, приклади багатозначних термінів). Презентації та міні-проекти.	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2,5
6 / 9	Тема 4. Політична лексика у мас-медіа.	Робота з довідковою літературою та електронними ресурсами. Дискусійні питання (як медіа впливають на значення термінів). Аналіз газетних статей, телепередач, постів у соцмережах. Індивідуальні завдання (приклади маніпулятивних термінів). Презентації та міні-проекти. Дискусійні питання. Міні-есе чи реферати. Робота в групах, інтерактивні опитування.	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2,5

	6 / 9	Тема 5. Політична лексика у перекладі.	Робота з довідковою літературою та словниками. Аналіз прикладів перекладу політичних текстів. Дискусійні питання (як уникати калькування, які стратегії ефективні). Індивідуальні завдання (переклад уривків, пошук еквівалентів). Презентації та міні-проєкти.	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2,5
	6 / 9	Тема 6. Політична лексика та ідеологія.	Робота з довідковою літературою та словниками. Дискусійні питання (як терміни змінюють значення залежно від контексту). Аналіз політичних текстів і промов. Індивідуальні завдання (словнички, приклади «свій/чужий») Презентації та міні-проєкти. Тестові завдання. Аналіз текстів (визначення ідеологічних позицій). Міні-есе чи реферати. Індивідуальні завдання. Презентації та доповіді..	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2,5
	6 / 9	Тема 7. Політична лексика у сучасному дискурсі.	Робота з довідковою літературою та електронними ресурсами. Дискусійні питання (як соцмережі змінюють політичну	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2,5

			лексику). Аналіз сучасних медіа-текстів і постів. Індивідуальні завдання (збір прикладів нових термінів). Презентації та міні-проекти. Тестові завдання. Аналіз сучасних текстів (визначення нових термінів). Міні-есе чи реферати. Презентації та доповіді.	
	6 / 9	Тема 8. Практичний аналіз політичних текстів.	Робота з довідковою літературою та електронними ресурсами. Дискусійні питання (як терміни впливають на інтерпретацію). Практичний аналіз статей, промов, постів у соцмережах. Індивідуальні завдання (виділення ключових термінів). Презентації та міні-проекти. Тестові завдання. Міні-есе чи реферати. Презентації та доповіді.	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 2,5
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text 2. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text 3. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 № 2365-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text 4. Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 17.11.2011 № 4061-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#Text 5. Bayley P. Cross-Cultural Perspectives on Parliamentary Discourse. Amsterdam: John Benjamins. 2004. – 350 p. 6. Cambridge University Press. Cambridge Dictionary of Political Science.			

	Cambridge: CUP. 2020. 512 p. 7. Charteris-Black J. Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2011. 320 p. 8. Chilton P. Analysing Political Discourse: Theory and Practice. London: Routledge. 2004. 256 p. 9. Fairclough N. Language and Power. London: Routledge. 2015. 272 p. 10. Heywood A. Political Ideologies: An Introduction. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2017. 448 p. 11. Карабан В.І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову. Вінниця: Нова книга. 2003. 126 с. 12. Khamrakulova F. R. (2022). The concept of “political discourse”. European Scholar Journal. 3(3). 13. Laclau E. On Populist Reason. London: Verso. 2005. 320 p. 14. Laclau E. & Mouffe C. Hegemony and Socialist Strategy. London: Verso. 2001. 200 p. 15. Lakoff G. Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame the Debate. Chelsea Green Publishing. 2004. 124 p. 16. Lakoff G. & Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago: University of Chicago Press. 2003. – 256 p. 17. Nafea D. A. & Taher, A. A. (2024). Examining the language of politics and the politics of language via political discourse analysis. Thi Qar Arts Journal. 5(46). 18. Norris P. A Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial Societies. Cambridge: Cambridge University Press. 2000. 400 p. 19. Oxford University Press. Oxford Dictionary of Politics and International Relations. Oxford: OUP. 2018. 672 p. 20. Schaffner C. Analysing Political Speeches. Multilingual Matters. 1997. 256 p. 21. Van Dijk T. A. Discourse and Power. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2008. 280 p. 22. Van Dijk T. A. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. London: SAGE. 2011. 400 p. 23. Wodak R. The Politics of Fear: The Discourse of Right-Wing Populism. London: SAGE. 2021. 280 p. 24. Wodak R. & Meyer M. Methods of Critical Discourse Analysis. London: SAGE. 2016. 256 p. 25. Zyubina I. (2023). Political discourse as a subject of research in linguistics. Ena da Kultura. 26.
Методи навчання та форми поточного контролю	<i>Методи навчання та форми поточного контролю, порядок накопичення балів визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Політична лексика» (розміщені в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</i> Під час практичних занять застосовуються: 1. Створення проблемних ситуацій (наприклад, аналіз політичних термінів у різних контекстах). 2. Видача випереджальних завдань до лексичної теми (пошук прикладів політичної лексики у ЗМІ чи соціальних мережах). 3. Презентація студентських робіт (словники термінів, аналіз політичних текстів). 4. Експрес-опитування, діалог, дискусія щодо семантики та функцій політичної лексики. 5. Монологічне та діалогічне мовлення (виступи з аналізом політичних

	промов, дебати). 6. Написання словникових диктантів (з політичними термінами та їх визначеннями). 7. Читання тематичних текстів (політичні статті, інтерв'ю, промови) та виконання завдань до них. 8. Аудіювання автентичних текстів (новини, політичні дебати, інтерв'ю). 9. Написання творів (есе на тему «Політична лексика у сучасному дискурсі»). 10. Усний та письмовий переказ політичних текстів. 11. Дискусійне обговорення проблемних питань (наприклад, маніпулятивне використання політичної лексики у ЗМІ). 12. Тренінги, спрямовані на розвиток здатності генерувати нові ідеї (створення власних словників, аналіз нових політичних неологізмів). Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах: Усне опитування: - короткі відповіді на запитання викладача під час практичних занять (наприклад, визначення терміну, пояснення його функції у політичному дискурсі). Письмове опитування: - виконання тестових завдань, відкритих і закритих питань, міні-есе. Онлайн-тестування: - використання Google Forms, Quizizz для перевірки засвоєння матеріалу. Експрес-опитування: - швидкі завдання на початку заняття (наприклад, пояснити значення нового політичного терміну, знайденого у ЗМІ). Індивідуальні завдання: - підготовка повідомлень, рефератів, словників політичних термінів, переклад уривків політичних текстів. Групові завдання: - дискусії, дебати, аналіз політичних промов чи статей у малих групах.
Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Здобуття балів за пропущені практичні заняття відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (у новій редакції), затверджене рішенням Вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р №523/25. (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158) Завдання та формат виконання визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Політична лексика» (розміщені в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))
Підсумковий контроль	Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни «Політична лексика» та в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php) Залік усно-письмовий. Структура білету включає виконання лексичного тесту, перекладу тексту.
Критерії	1. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому

оцінювання	університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (у новій редакції), затверджене рішенням Вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р №523/25. (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158) 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf).
Порядок отримання додаткових балів	Студент може отримати додаткові бали за участь у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо, за публікацію наукової статті за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://www.univer.km.ua/)
Зворотній зв'язок	1) Під час аудиторних занять, консультацій. 2) За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті.

Обліковий обсяг 0,5 ум.др.арк.